

Κωδικός: **652**

Προαπαιτούμενο: **Καταλογογράφηση II / Online Ανάκτηση Πληροφοριών**

Εξάμηνο: **ΣΤ'**

Τίτλος: **Ψηφιακές Βιβλιοθήκες και Μεταδεδομένα**

Διάρκεια: **15 εβδομάδες**

Εβδ. Ώρες Διδασκαλίας:

Θεωρία: **2**

Εργαστήριο: **2**

Δ/Μ: **5**

Επίπεδο μαθήματος: **Ειδικότητας**

Είδος Μαθήματος: **Υποχρεωτικό**

Γλώσσα: **Ελληνικά**

Θεωρία:

Περιγραφή των Ηλεκτρονικών Δημοσιευμάτων στο Ίντερνετ, σε βάσεις δεδομένων, ψηφιακές βιβλιοθήκες, ψηφιακά μουσεία και πύλες, θεματικές πύλες και ιδρυματικά αποθετήρια, κ.α. Ανάπτυξη μεταδεδομένων και οντολογιών που θα αποτελέσουν το σημασιολογικό υπόβαθρο των μηχανών αναζήτησης επόμενης γενιάς. Πρότυπα μεταδεδομένων όπως το Dublin Core, το TEI, το EAD, το LOM, το GILS, το RDF, κ.α.

Διαλειτουργικότητα των προτύπων περιγραφής ηλεκτρονικών δημοσιευμάτων. □

Ιστορική αναδρομή της ανάπτυξης και εξέλιξης των ψηφιακών βιβλιοθηκών, με έμφαση σε εφαρμογές ψηφιακών και ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών. Θα δοθεί βαρύτητα σε εθνικές πολιτικές και προγράμματα ανάπτυξης βιβλιοθηκών του μέλλοντος. Ανάπτυξη και θεωρητική και πρακτική έρευνα για έννοιες και εφαρμογές της Ψηφιακής, Ηλεκτρονικής, Υβριδικής, Δικτυακής, Πολυμεσικής, κ.λπ. βιβλιοθήκης. Θέματα ψηφιοποίησης υλικού, αξιολόγησης ψηφιακών βιβλιοθηκών, πολιτικές ανάπτυξης των βιβλιοθηκών αυτών, οικονομική και τεχνική υποστήριξη των ψηφιακών βιβλιοθηκών, τεχνικά χαρακτηριστικά τους, διοίκηση τους, εφαρμογές ηλεκτρονικών βιβλίων και αρχείων στις ψηφιακές βιβλιοθήκες και θέματα ασφάλειάς τους και εξασφάλισης των πνευματικών δικαιωμάτων των πηγών. Ψηφιακές Βιβλιοθήκες, Θεματικές και Κυβερνητικές Πύλες, Ιδρυματικά Αποθετήρια, Ψηφιακά Μουσεία, κ.α. και ο ρόλος τους στη δια βίου μάθηση (life-long learning), στην ηλεκτρονική μάθηση (e-learning) και στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση (e-government).

Σκοπός:

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους φοιτητές σε έννοιες όπως ψηφιακές βιβλιοθήκες, ηλεκτρονικές και υβριδικές βιβλιοθήκες, και να δώσει έμφαση σε θέματα οργάνωσης, ανάπτυξης, διαχείρισης και διάδοσης των βιβλιοθηκών αυτών. Επίσης, να εισαγάγει τους φοιτητές σε θέματα περιγραφής ηλεκτρονικών δημοσιευμάτων και μεταδεδομένων.

Στόχοι:

- Να γνωρίσουν τη δομή και τις λειτουργίες των ψηφιακών βιβλιοθηκών μέσα από παραδείγματα χρήσης
- Να αναπτύξουν την ικανότητα χρήσης και εφαρμογής λογισμικών ψηφιακών βιβλιοθηκών
- Να κατανοήσουν θέματα όπως ιδρυματικά αποθετήρια και αποθετήρια ηλεκτρονικού περιεχομένου, θεματικές πύλες, καθώς και οι σύγχρονες τάσεις στη διαχείριση και τα συστήματα ηλεκτρονικού περιεχομένου.
- Να μάθουν να αξιολογούν ψηφιακές βιβλιοθήκες, ιδρυματικά αποθετήρια, πύλες, κλπ.
- Να γνωρίσουν τρόπους ελέγχου προσβασιμότητας στις ψηφιακές βιβλιοθήκες, τα ιδρυματικά αποθετήρια, τις πύλες, κλπ.
- Να γνωρίσουν τον τρόπο περιγραφής ηλεκτρονικών δημοσιευμάτων στο Ίντερνετ, σε βάσεις δεδομένων, ψηφιακές βιβλιοθήκες, ψηφιακά μουσεία και πύλες, θεματικές πύλες και ιδρυματικά αποθετήρια, κ.α.
- Να γνωρίσουν τους τρόπους ανάπτυξης και χρήσης των μεταδεδομένων και οντολογιών
- Να αναπτύξουν την ικανότητα σύνδεσης των μεταδεδομένων (Metadata) με τις ψηφιακές/ Ηλεκτρονικές και Υβριδικές Βιβλιοθήκες, τις Θεματικές Πύλες και τις Πύλες, τα αποθετήρια ηλεκτρονικού περιεχομένου (OAI), κ.α.
- Να εμβαθύνουν σε πρότυπα όπως το Dublin Core, το TEI, το EAD, το LOM, το GILS, το RDF, κ.α. καθώς και παραδοσιακά πρότυπα που εξελίχθηκαν όπως το MARC21 και τα ISBSs/AACR2.

- Να μελετήσουν θέματα διαλειτουργικότητας των προτύπων περιγραφής ηλεκτρονικών δημοσιευμάτων.
 - Να μελετήσει τη συνεισφορά των Ψηφιακών Βιβλιοθηκών, Θεματικών και Κυβερνητικών Πυλών, Ιδρυματικών Αποθετηρίων, Ψηφιακών Μουσείων, κ.α. στη δια βίου μάθηση (life-long learning), στην ηλεκτρονική μάθηση (e-learning) και στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση (e-government).
-

Οι στόχοι του μαθήματος θα επιτευχθούν με διαλέξεις, περιγραφή και χρήση συστημάτων ανάκτησης, απευθείας πρακτική εφαρμογή σε πληροφοριακά συστήματα, εργασίες στο σπίτι, εργασίες στο εργαστήριο.

- Εργαστήριο 25 υπολογιστών με πρόσβαση στο διαδίκτυο.
- Βίντεο προβολέας
- Εκτυπωτής δικτύου
- Λογισμικά ψηφιακών βιβλιοθηκών

Θεωρία :

- Ενδιάμεση αξιολόγηση
- Εργασίες
- Γραπτή τελική εξέταση

Εργαστήριο:

- Ενδιάμεση αξιολόγηση
- Εργασίες δημιουργίας ψηφιακών βιβλιοθηκών, αξιολόγησης ψηφιακών βιβλιοθηκών, χρήσης και ανάπτυξης λογισμικών ανοικτής πρόσβασης, εφαρμογών μεταδεδομένων στο περιβάλλον μιας βιβλιοθήκης.
- Γραπτή τελική εξέταση

Benton Foundation (1997). «Buildings, Books and Bytes: Libraries and Communities in the Digital Age». *Library Trends*, 46(1):178-223. Bishop, A P. and Starr, L. (1996). «Social Informatics of Digital Library Use and Infrastructure». *Annual Review of Information Science and Technology*,

31:301-401.

Chowdhury, G. G. and Chowdhury, S. (2002)

Introduction to Digital Libraries,

London: Facet Publishing.

Deegan, M. and Tanner, S. (2001)

Digital Futures: Strategies for the information age,

London: Facet Publishing.

Fox, E. A. and Marchionini, G. (1998). «Toward a Worldwide Digital Library».

Communications of the ACM

,
41(4):28-32.

Garoufallou, E. and Siatri, R. (2006)

Online services versus online chaos: evaluating online services in a Greek academic library

. *Libraries Without Walls 6: Evaluating the Distributed Delivery of Library Services*

: **proceedings of an international conference, 16.**

Garoufallou, E., Siatri, R. and Hartley, D. (2004) Virtual Learning Environments and Greek Academic Libraries. *Libraries Without*

Walls

5:

The

Distributed

Delivery

of

Library

and

Information

Services

, 19.

Garoufallou, E., Siatri, R., Balatsoukas, P. (2008) «Virtual maps-virtual worlds: testing the usability of a Greek virtual cultural map»,

Journal of the American Society for Information Science and Technology,

vol. 59, no. 4, pp.1-10.

Gorman, G. E. ed. (2002)

The Digital Factor in Information and Library Services: International Yearbook of Library and Information Management 2002-2003,

London: Facet Publishing.

Haynes, D. (2004)

Metadata for Information Management and Retrieval,

London: Facet Publishing.

Intner, Sheila S., Lazinger, Susan S. and Weihs, Jean Riddle (2005).
Metadata and its impact on libraries.
Libraries Unlimited Inc.

Lesk, M. (1997).
Practical Digital Libraries: Books, Bytes and Bucks
. San Francisco, CA: Morgan Kaufmann.

Rowley, J. E. (1998)
The Electronic Library,
4th ed. of
Computers for Libraries,
London: Facet Publishing.

Samuelsen, P. (1998). «Encoding the Law into Digital Libraries».
Communications of the ACM
, 41(4):13-18.

Schatz, B. R. (1997). «Information Retrieval in Digital Libraries: Bringing Search to the Net».
Science
, 275(5298):327-333.

Smiraglia, Richard P. (2005).
Metadata: a cataloger's primer
. Haworth Information.

Taylor, Arlene G (2003).
Organization of information
, 2nd
ed. Libraries Unlimited Inc.

Γαρουφάλλου, Ε. (2005)
Dublin Core: Παρουσίαση του προτύπου και έρευνα χρήσης του από την ελληνική βιβλιοθηκονομική κοινότητα.
Στο
Διαχείριση της Γνώσης: Ο παγκόσμιος ιστός και οι μονάδες πληροφόρησης, 14
ο
Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Τ.Ε.Ι. Αθήνας, Βιβλιοθήκη, 1.

Γαρουφάλλου, Ε. και Κολοβού, Ε. (2006)
Έρευνα για την προσβασιμότητα των τυφλών και των ατόμων με περιορισμένη όραση στους Δικτυακούς Τόπους των Ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών.
Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Κοινωνίες των Πολιτών: Δημιουργώντας δεσμούς γνώσης,

δημοκρατίας και πολιτισμού στο ψηφιακό περιβάλλον: πρακτικά 15
ου

Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πάτρα: Βιβλιοθήκη και Υπηρεσία Πληροφόρησης, σσ. 256-274

Γαρουφάλλου, Ε. και Μπαλατσούκας, Π. (2005) Έρευνα για την ανάπτυξη ψηφιακών βιβλιοθηκών από τις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, [με κριτές στο πλήρες κείμενο].

Στο

Μετά?Βιβλιοθήκες: οι βιβλιοθήκες μετά το Διαδίκτυο και τον Ιστό, 13

ο

Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 13.

Γαρουφάλλου, Ε. και Μπαλατσούκας, Π. (2005) Έρευνα για την εξοικείωση των βιβλιοθηκονόμων των Ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών με τα metadata.

Στο

Μετά?Βιβλιοθήκες: οι βιβλιοθήκες μετά το Διαδίκτυο και τον Ιστό, 13

ο

Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 13.

Γαρουφάλλου, Ε., Σιάτρη, Ρ. και Μπαλατσούκας, Π. (2006)

Ψηφιοποίηση συλλογών πολιτιστικού περιεχομένου: η αξιολόγηση της χρηστικότητας του online συστήματος VeriaGrid (INTERREG IIIC).

Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Κοινωνίες των Πολιτών: Δημιουργώντας δεσμούς γνώσης, δημοκρατίας και πολιτισμού στο ψηφιακό περιβάλλον: πρακτικά 15

ου

Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πάτρα: Βιβλιοθήκη και Υπηρεσία Πληροφόρησης, σσ. 196-209.

Μαγκλάση, Μ. και Σιάτρη, Ρ. (2006)

Έρευνα για την προσβασιμότητα των τυφλών και των ατόμων με περιορισμένη όραση στους Δικτυακούς Τόπους των Ελληνικών ειδικών βιβλιοθηκών.

Πρακτικά 14

ου

Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα: ΤΕΙ Αθηνών, Βιβλιοθήκη και Υπηρεσία Πληροφόρησης.